

božje. Tako nam konec predočuje tudi naš pesnik. Ali težko je gledé na glavno dejanje, na glavno osebo sprizniti se s tem koncem. Pozneje homo videli, kako sodi pesnik sam o tem koncu. Kako pa naj mož zasluži tak konec, kateremu hoče umirajoče dekle — Anka — »vse oprostiti«, kateremu kliče: »bodi Bog ti blag! Z Bogom, mož ubogi ti!« Naj bi bila balada! A tu je epos, ki ima dejanje, razvoj — : neprosto-voljni konec v valovih — — eposu do cela primeren konec to ni.

Zato je pa tudi izmišljeno dejanje malo neprimerno zvezano s celim dejanjem. In recimo, da bi se bil pesnik popolnoma dosledno trudil pokazati, kako zaslužena je bila ona kazen, o kateri pripoveduje narod, podati ne bi bil mogel drugega, nego popise ali popeve samih hudobij. To pa je za epos vse-kako nevaren predmet. Saj vémo, kam zavede pesnika tak predmet: Hammerling nam je dovolj dokaz za to. — Toliko o predmetu.

Omenjati moramo posebej o dejanju, da ga je pač premalo, da je preveč razmotranja, prevdarjanja in modrovanja. Zlasti Anki se to podaja nekam čudno. Ne samo, da ni preobrnila godca, še sama se zaplete v mreže njegove. Ako bi ne bila tako modra, prenesli bi še lože njene poznejše zmote. Prav zato ne najde čitatelj tega v spevu, česar je pričakoval: mične narodne pravljice, ampak preveč raztegnene in za epos premalo zvezane epizode.

O obliki nam ni treba mnogo reči. Za to snov je oblika prikladna. Opomniti pa treba, da pogrešamo v mnogih oddelkih rime, ki bi bila zakrila nekatere preveč navadne popise, kakor n. pr. takoj v začetku. Sicer je pa jezik jako uglajen, čist, krepak in h krati lahen, gibčen, kar je proizvodu v hvalo. Radi bi omenjali nekaterih oblik posebej, takó po prednostih, kakor zanimivostih. Toda važnejše se nam je zdelo govoriti o vsebini. Morebiti pride oblika ob drugi pri-liki na vrsto.

Kaj naj rečemo sedaj o estetični vrednosti našega proizvoda? To vprašanje je odvisno od drugega: kaj moramo reči o proizvodu z npravnega stališča? Priznavamo z veseljem, da je pesnik vsaj hotel postaviti opevano dejanje na npravna tla, tudi na verska tla. Vsled tega ima proizvod precēj epične krepkosti, a te si ne moremo misliti brez verske podlage. Opeva pesnik pač tudi hudo, a pozneje kaže kazen. Tako on celotno zometuje in obsoja nenravno počenjanje bodisi ljudij sploh, bodisi glavnega junaka. Toda, ko obsojamo hudo na eni strani, ne smemo ga tako slikati, da bi se priporočalo samo ob sebi, ne smemo slikati slasti in hudobije preveč naravnost in skoro z namenom. V tem si je pač preveč dovolil pesnik v »Godcu«. Poltenost ali nižja čutnost se na nekaterih mestih preveč košati in tu pa tam se nič ne sramuje svoje nagote. To pač ne smé biti. Francozi in nekateri Nemci nam ne morejo biti za izgled. V tem slučaju treba rabiti drugih pripomočkov, da se kaže podlost kakega dejanja. Tudi zahteva estetično pravilo, da se nespodobnosti zakrijejo. V tem oziru ne more naravnost pritrjevati, marveč mora odločno ugovarjati. Prav zaradi tega ima tudi estetični zunanji lik ta madež, da nadvladuje sladnost. Kaj naj stori pesnik sē sladnostjo? Ako se hoče doseči vspeh, treba jo je vabljivo okrasiti ali olišpati, in tako je pesniška umetnost stopila v službo sladnosti. Sladnost pa ni nikdar lepa. Vém, kaj mi odgovarja pesnik sam: Cosi fan tutti — tako delajo vsi, odvrača mi. Nič ne dene, treba torej vse dotične grajati. A dobri pesniki-klasiki tako ne delajo. Med posamnostimi omenjam čudne uloge, katero nalaga sam sebi duhovnik, ki pride drupal svarit, »ne preteč jim z večno, Ali s časno jim grozeč pokoro«. Bodo-li bali se časne, ako se ne bojé večne? Duhovnik govori sam o sebi: »To duhovnik ni, ki k vam je prišel, Mi-

